

- KUBÁN V., MATOUŠEK B. & TRNKA A. & FÁBRY M. 2000: Zimovanie vtáctva na vodnej nádrži Sĺňava a v okolí Piešťan (západné Slovensko). Časť V. — Tichodroma **13**: 99–144.
- LEFRANC N. & WORFOLK T. 1997: Shrikes. The guide to the Shrikes of the World. — Pica Press, Sussex.
- LOREK G. 1995: Breeding status of the Great Grey Shrike (*Lanius excubitor*) in Poland. — Proc. West. Found. Vert. Zool. **6**: 98–105.
- PRZYBYLAK R., MAJOROWICZ J., WÓJCİK G., ZIELSKI A., CHORAZYZEWSKI W., MARCINIAK K., NOWOSAD W., OLINSKI P. & SYTA K. 2005: Temperature changes in Poland from the 16th to the 20th centuries. — Int. J. Climatology. **25**: 773–791.
- SCHÖN M. 1995: Habitat structure, habitat changes, and causes of decline in the Great Grey Shrike (*L. excubitor*) in southwestern Germany. — Proc. West. Found. Vert. Zool. **6**: 142–149.
- TUCKER G. M., HEATH M. F., TOMIALOJC L. & GRIMMET R. F. A. 1994: Birds in Europe. Their conservation status. — Cambridge University Press, Cambridge.

Došlo: 9. 6. 2006

Prijaté: 24. 11. 2006

Prvý zaznam lastovičky červenochrbtej (*Hirundo daurica*) na Slovensku

First record of the Red-rumped Swallow (Hirundo daurica) in Slovakia

Marián FILÍPEK

018 57 Mikušovce 270, Slovensko; filipek@soprs.sk

Hniezdne rozšírenie lastovičky červenochrbtej (*Hirundo daurica*) v Európe je viazané na Stredomorie. Hlavná časť areálu hniezdného rozšírenia je v Španielsku, Portugalsku a na Balkáne. Hniezdi aj na rozsiahlom území Ázie, južne od 50–54° s. š., v Afrike v Maroku a subsaharskej oblasti Afriky až po Malawi (Snow & Perrins 1998). Hniezdi predovšetkým na skalných stenách, pod skalnými prevismi, útesoch ale aj v blízkosti človeka na budovách, pod mostami a to predovšetkým v blízkosti vody. Podobne ako lastovička domová si stavia poglobulovitú hniezdo z hliny zlepenú zo slinami, a navyše s rúrkovitým vstupom. V jarných (marec – máj) a jesenných mesiacoch (august – október) bola zaznamenaná aj severnejšie mimo súvislého areálu hniezdného rozšírenia, napr. aj

vo Veľkej Británii, Írsku a do konca roka 1995 je z týchto z tohto územia známych až 284 pozorovaní (BirdGuides.com). Zo susedných krajín sú známe pravidelné pozorovania v Rakúsku, štyrikrát v Poľsku a aktuálne bolo publikované aj prvé pozorovanie v Českej republike zo 6. 4. 2003 od Heřmanického rybníka pri Ostrave (Mandák & Hudeček 2005). Na Slovensku doteraz neexistuje jediný zaznamenaný prípad výskytu tohto druhu (Danko et al. 2002).

Lokalita pozorovania (obec Mikušovce) sa nachádza na okraji severnej časti CHKO Biele Karpaty. Dolina obce je situovaná na pravej strane údolia rieky Váh (mapovací kvadrát DFS 6975; 49,04° s. š., 18,14° v. d.). Okolie obce je charakteristické mozaikou lúk, zarastajúcich pasienkov, ornej pôdy, ovocných sádov a enkláva-

Obr. 1. Lastovička červenochrbtá (*Hirundo daurica*), Mikušovce, 13. 5. 2006 (foto: autor).
Fig. 1. Red-rumped Swallow (*Hirundo daurica*), Mikušovce, May 13, 2006 (photo by author).

mi listnatých stromov. Jedinec bol pozorovaný dňa 13. 5. 2006. v podvečerných hodinách (po 18:00 SELČ) na okraji cestnej komunikácie. Bol objavený na telefónnom kábli v intraviláne, v radovej zástavbe rodinných domov spestrených malými súkromnými poličkami na pestovanie hospodárskych plodín. Upútal pozornosť ihneď neprítomnosťou typického sfarbenia pre druh *Hirundo rustica*. Mal výrazný hrdzavý golier v lícnej časti hlavy a matne oranžovo-okrový trtáč (obr. 1). Hlasové prejavy daného jedinca neboli zaznamenané žiadne. Z etologických

prejavov možno uviesť rýchlejšie pohyby hlavy zo strany na stranu, čo bolo zrejme spôsobené prítomnosťou autora a fotografovaním. Ako zaujímavosť možno uviesť prítomnosť hrdzavého sfarbenia letiek pri zložených krídlach v rozsahu šírky zafarbenia trtáča. Po asi 7–8 minútach pozorovania (z 8–10 m vzdialenosti) jedinec odletel a zamiešal sa do krdľa prevažne belorítok domových (*Delichon urbica*) a lastovičiek domových (*Hirundo rustica*). Neskôr, aj napriek pravidelnej kontrole lokality už nebol pozorovaný.

Jarný a zároveň prvý zaznamenaný výskyt lastovičky červenochrbtej na Slovensku možno hodnotiť ako náhodný zálet. V poslednom období sú zaznamenané prípady záletov aj do iných krajín Európy čo môže súvisieť aj s globálnymi klimatickými zmenami či šírením a prenikaním mediteránnych prvkov fauny a flóry do strednej Európy. Pozorovanie bolo akceptované Faunistickou komisiou Slovenskej ornitologickej spoločnosti/BirdLife Slovensko (FK 13/2006).

Literatúra

- BIRDGUIDES — http://www.birdguides.com/html/vidlib/species/Hirundo_daurica.htm.
- DANKO Š, DAROLOVÁ A., KRIŠTÍN A. (eds.) 2002: Rozšírenie vtákov na Slovensku. — VEDA, Bratislava.
- MANDÁK M. & HUDEČEK J. J. 2005: První pozorování vlaštovky skalní (*Hirundo daurica*) na území České republiky. — *Sylvia* 41: 129–135.
- SNOW D. W. & PERRINS C. M. (eds.) 1998: The birds of the Western Palearctic: Concise edition. Vols. 1–2. — Oxford University Press, Oxford & New York.

Došlo: 3. 8. 2006

Prijaté: 24. 10. 2006